

A kántorok szinte mindenütt mellékállásban végzik munkájukat. Díjazásuk az egyházközség anyagi lehetőségeinek függvénye, vagyis igen szerény, illetve nem egységes.

Az idén, húsvét hetében kórustalálkozó volt Munkácson, a püspökségen. Ez volt az első alkalom, hogy a szent zene művelői ilyen formában találkoztak. A találkozó fővédnöke, Jáki Teodóz igazi ünneppé varázsolta a találkozót. Lelkesedésével, de józan kritikájával is segített bennünket. Már az idén tervezzük kántorképző elindítását, amely kapcsolódna a már hat éve működő hitoktató-tanfolyamhoz.

Születő egyházmegyénk kicsi, szórványban él, görögkatolikus, református és orthodox többség között. Nyelvileg nem egységes, s a jövőben várható, hogy egy egyházközségen belül két liturgikus nyelv, illetve hagyomány is jelen lesz. Ez részben már így is van. Éppen ezért szükséges, hogy a liturgikus szent zene, az anyanyelvi éneklés megőrizze, illetve megkapja az őt megillető helyet.

Pál Lajos

Kárpátalja református egyházzenei életéről

A Kárpátalján működő református kántorok hangszeres, illetve énekes tevékenységéről szeretnék néhány szót ejteni. Kárpátalján

Pál Lajos zeneiskolai igazgató (Tiszapéterfalva), a beregszászi Kárpátaljai Tanárképző Főiskola tanára.

hatalmas változásokon ment keresztül az egyház. Az anyaországban felkészített lelképásztorok szép számmal jönnek, és nagy buzgósággal végzik tevékenységüket. Igyekeznek bevezetni az „új” énekeskönyvet, ahol már ritmizálva van az ének. Igaz, az idősebb hívek nem mindig fogadják szívesen, mert ők ezt nem így tanulták. A fiatalok viszont, akik szintén szép számban vannak, inkább az új énekeskönyvhöz ragaszkodnak, hiszen ők már ezt ismerik jobban.

A kántorok helyzetéről is szólnék néhány szót. Főállásban lévő kántorról nincs tudomásom, a református egyházban lévő kántorok mind mellékállásban dolgoznak. Szakképzettségükről a következőket tudom elmondani: *Király Kálmán* kántor (Nevetlenfalu) Nagyberegen és Tivadarfalván a református líceumok kórusait vezeti nagy sikerrel. Végzettsége zeneakadémiai (karvezető szak). *Illár Árpád* kántor (Rát) főállásban iskolaigazgató, zeneakadémiai végzettséggel (karvezető szak). *Szopó Tivadar* kántor, a nagydobronyi líceum karvezetője, zeneművészeti szakközépiskolát végzett. *Veres Edit* kántor, a tivadarfalvi líceum énekes és nevelőtanára, zeneművészeti szakközépiskolát végzett, hegedű szakon.

Mindhárom református középiskolában (Nagydobrony, Nagyberg, Tivadarfalva), valamint Beregszászon működnek gyermek- és ifjúsági kórusok; ezek újkeletűek Kárpátalján és —hála Istennek— már néhány éve működnek. Azokban a községekben, településekben, ahol a lelkész zenei végzettséggel

rendelkezik, az idősök részvételével is szervez egyházi énekkarokat. Külön említtem meg *Cébély Lajost*, a viski református kántort, aki szerintem östehetség, orgonajátéka üde, változatos, formaérzéke kiváló, istentisztelet előtti és utáni rögtönzése is isteni tehetségről árulkodnak. Végzettsége egyetemi (magyar nyelv és irodalom szak). A hangszer, amelyen a mai napig is játszik, 1880-ban készült Pesten, Ország Sándor orgonaépítő mester műhelyében. A hangszer 12 regiszteres, nagyon megérdemelte egy komolyabb restaurálást.

Legjobb tudomásom szerint Kárpátalján nincs orgonakészítő vagy -javító mester, s emiatt a hangszerek állapota egyre romlik.

Néhány szót magamról. Nem vagyok egyházi szolgálatban, de református és zenész is. Karvezetői és karnagyi végzettségem van, főállásban zeneiskolaigazgató vagyok. Iskolánkban működik aprók kórusa (25 fő, 4–7 évesig) és kicsinyek kórusa (35 fő, 7–10 évesig) *Jancsó Katalin* vezetésével, illetve nagy kórus (35 fő, 10–14 évesig) *Pál Lajos* vezetésével és 18 fős tanári kamarakórus is.

Igyekszünk átadni a gyerekekkel a gyermekjátékon, népdalon és klasszikuson keresztül egészen a kortárs zeneszerzőkig a zene szeretetét, ezen belül is az egyházzene szeretetét. Nagyobb ünnepeink alkalmával részt veszünk a gyerekekkel a tiszabökényi, tiszapéterfalvi, tivadarfalvi istentiszteleteken. A tanári kamarakórusal pedig Nagyszőlősen énekeltük Kodály Zoltán magyar miséjét *Papp Lajos-Tihamér* atya meghívásának eleget téve és a mi nagy örömünkre.

A Magyarok Világkórusában Kecskeméten ugyancsak részt vettünk a munkában (Kodály 114. genfi zsoltár, Ének Szent István királyhoz, Selmeczi György Szent László-himnusz, stb.)

Vágyaim között szerepel a kántorképzés elindítása a Beregszászon működő Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskolán, ahol a tanítószakos diákokkal, akik hét éves zeneiskolai zongorajáték tapasztalatával rendelkeznek, ezt meg is lehetne oldani. Eddig az egyház és a főiskola között nem történtek érdemi tárgyalások e témakörben. Nagyon várom, hogy történjen valami a kántorképzés ügyében, mert a főiskolán jó minőségű oktatás folyik, s mert a kántorképzés létfontosságú lenne az egyház újjáéledése szempontjából. Kórusok működnek, de lehetne belőlük több, s működésüket magasabb szintre lehetne emelni.

A hangszerpark: rengeteg holland kétmanuális-pedálos elektronikus hangszer kaptunk, és ez is lehet az egyik oka annak, hogy a sípos orgonákat, harmóniumokat inkább hanyagolják a kántorok, míg a villanyhangszerek jobban bírják az időjárás viszontagságait.

Az a tény, hogy hivatásos zenetanárok részt vállalnak az egyházunk életében, reménykeltő, de még rengeteg a hiányosság, s ezért szükség lenne a kántortanító státusz visszaállítására.